

Lidské zdroje použitelné pro zabezpečení požadavků souvisejících s řešením krizových stavů a obranou státu

Jestliže hovoříme o lidských zdrojích použitelných pro zabezpečení požadavků souvisejících s řešením krizových stavů [1] a obranou státu, musíme tyto stavy především definovat. Mezi krizové stavy zahrnujeme stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav.

Stav nebezpečí se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí nebo vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému.

Nouzový stav vyhláší vláda v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost.

Stav ohrožení státu může na návrh vlády vyhlásit parlament, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost anebo jeho demokratické základy. Svrchovanost nebo můžeme říci suverenita je pak definována jako nezávislost moci daného státu na jakémkoliv jiné moci uvnitř státu i navenek.

Svrchovanost je neodmyslitelnou vlastností státu jako subjektu mezinárodního práva. Územní celistvost nebo-li státní území tvoří nedělitelný celek, vymezený státními hranicemi. Státní území je trojrozměrný vymezený prostor do něhož patří nejen vymezená část zemského povrchu, ale i prostor pod povrchem a vzdušný prostor nad ním.

Demokratické základy jako termín je značně obsáhlý a zahrnuje velké množství principů. Jde zejména o princip svrchovanosti lidu a s ním spjaté demokratické instituce, princip omezené státní moci, princip délky moci a jejich vzájemného vyvažování, princip ústavního, právního státu, princip majority ve státně politickém rozhodování a respektování práv menšiny, princip nezadatelnosti a nezcižitelnosti základních lidských a občanských práv, politický pluralismus, umožňující svobodnou soutěž o podíl na politické moci a uplatňování práv opozice. Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu.

Pro definici **válečného stavu** můžeme použít Ústavu České republiky, kde je válečný stav definován jako stav, který vyhláší parlament, je-li Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů pak tento stav doplňuje a definuje jako stav, který vznikne mezi dvěma nebo více státy (válčícími stranami) vypuknutím války jejím vypovězením nebo zahájením nepřátelství, aniž by byla válka vypovězena.

1. Složení zálohy ozbrojených sil České republiky

Pro doplňování ozbrojených sil České republiky se z vojáků v záloze vytváří záloha ozbrojených sil České republiky. Záloha se skládá z povinné zálohy a z aktivní zálohy.

Její evidenci má v kompetenci krajské vojenské velitelství, jako vojenský správní úřad 1. stupně.

V případě vyhlášení mobilizace se počet vojáků v mimořádné službě zvýší do 1,2 mírových počtů rezortu Ministerstva obrany. [2] Pro první fázi zvyšování bojové síly jednotek a útvarů AČR se stanou hlavním zdrojem aktivní zálohy, které jsou připravovány už v mírových podmínkách. V případě nezbytnosti může být uvedený poměr rozhodnutím vlády navýšen po přijetí mimořádných opatření. K výkonu mimořádné služby bude třeba v případě vyhlášení všeobecné mobilizace bezprostředně povolat cca 40 000 až 45 000 vojáků v záloze. Ostatní vojáci v záloze mohou být využiti k úhradě ztrát.

1.1. Povinná záloha

Se stavem k 1. lednu 2007 bylo v záloze cca 1,83 milionu vojáků. Tento počet se bude každý rok snižovat o cca 50 000 až 60 000 vojáků v záloze. Celkový úbytek v období 10 let lze předpokládat o cca 600 000 vojáků v záloze.

Přírůstky vojáků v záloze tvoří zejména bývalí vojáci ve služebním poměru vojáka z povolání, kterým skončil služební poměr, podléhají-li branné povinnosti. Každý rok zanikne služební poměr cca 2000 až 3000 vojáků z povolání. Celkový přírůstek v období 10 let lze předpokládat o cca 20 000 až 30 000 vojáků v záloze.

V roce 2016 se předpokládá, že v době míru bude k dispozici cca 1,35 milionu vojáků v záloze. Z toho bude cca 50 000 až 60 000 bývalých vojáků z povolání.

Podrobnosti o předpokládané výši zálohy ozbrojených sil České republiky v letech 2007 až 2016 jsou uvedeny v tab. 1

rok	odhadovaný počet
2007	1 834 000
2008	1 778 000
2009	1 724 000
2010	1 674 000
2011	1 622 000
2012	1 570 000
2013	1 517 000
2014	1 462 000
2015	1 406 000
2016	1 351 000

Tab. 1: Vývoj počtu vojáků v záloze v letech 2007 až 2016

U vojáků v povinné záloze se v době míru neprovádí posuzování jejich zdravotní způsobilosti k výkonu vojenské činné služby, tak jak se to provádělo před rokem 1989. Po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu by došlo v souvislosti s přezkumným řízením k výraznému a razantnímu snížení počtu vojáků v záloze.

V záloze ozbrojených sil České republiky je v současné době značný počet vojáků v záloze vyššího věku a velké množství vojáků v záloze, jejichž vojenská kvalifikace není s ohledem na reorganizaci ozbrojených sil České republiky vhodná z hlediska doplňování ozbrojených sil České republiky za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Požadavky na doplnění ozbrojených sil České republiky vojáky v záloze za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu jsou v roce 2007 plně kvantitativně pokryty. Kvalita doplnění bude zlepšena odborným výcvikem po nástupu vojáků do mimořádné služby.

Podrobnosti o složení zálohy ozbrojených sil České republiky k 31. 2. 006 jsou uvedeny v tab. 2 až 5.

pohlaví	pohlaví v %
muži	99,86
ženy	0,14
celkem	100,00

Tab. 2: Vojáci v záloze podle pohlaví k 31.12. 2006

vojenská hodnost	vojenská hodnost v %
mužstvo	51,9
poddůstojníci	33,8
rotmistři	3,4
praporčíci	1,4
nižší důstojníci	8,7
vyšší důstojníci	0,7975
generálové	0,0025
celkem	100,00

Tab. 3: Vojáci v záloze podle hodnostních sborů k 31. 12. 2006

ČVO	název ČVO	ČVO v %
980	pracovníci bez odborné kvalifikace a vojenského výcviku [3]	10,71
101	příslušníci štábů a jednotek mechanizovaného vojska	9,47
172	řidiči lehkých a středních automobilů	9,05
107	příslušníci strážních útvarů a jednotek	6,32
173	řidiči těžkých nákladních vozidel i se speciální nástavbou	3,73
767	odborníci pro přípravu stravy	2,42
601	odborníci pro linkové spojení a pro malé rádiové a radioreléové spojení	2,15
170	řidiči osobních automobilů	2,07
500	příslušníci ženijních, ženijních mechanizovaných, zatarasovacích, odtarasovacích a mostních útvarů	1,91
860	vojenští zdravotníci	1,76
891	odborníci pro služební kynologii	1,64
201	obsluhy tažených děl	1,55
130	příslušníci štábů tankových útvarů a jednotek	1,50
162	automechanici	1,21
602	odborníci pro rádiové spojení a systémoví specialisté	1,14
996	odborníci pro vedení a zpracování administrativy	1,06
ostatní	ostatní odbornosti [4]	42,31
celkem		100,00

Tab. 4: Vojáci v záloze podle čísla vojenské odbornosti (ČVO) k 31.12. 2006

skupina ČVO	název skupiny ČVO	skupina ČVO v %
140-179	tanková a automobilní služba	21,82
101-125	mechanizované a výsadkové vojsko	17,14
980-986	jiné speciální odbornosti	11,04
600-669	spojovací vojsko	8,73
500-539	ženijní vojsko	4,80
180-224	dělostřelectvo	3,78
760-779	proviantní služba	3,66
130-139	tankové vojsko	3,51
400-459	vojenské letectvo	3,21
800-879	zdravotnická služba	2,64
720-739	silniční odbornosti	2,00
570-599	chemické vojsko	1,88
880-899	veterinární služba	1,73
670-699	vojenská zpravodajská služba	1,56
300-359	protiletadlové raketové vojsko	1,49
360-379	radiotechnické vojsko	1,16
380-399	protiletadlové vojsko	1,14
996-997	vojenská administrativa	1,06
225-269	služba pro zásobování zbraněmi a zbraňovými systémy	1,04
ostatní	ostatní druhy vojsk a služeb [5]	6,61
celkem		100,00

Tab. 5: Vojáci v záloze podle druhů vojsk a služeb (skupina ČVO) k 31. 12. 2006

vojenská hodnost	vojenská hodnost (odhad)
mužstvo	290 000
poddůstojníci	190 000
rotmistři	10 000
praporčíci	20 000
nižší důstojníci	80 000
vyšší důstojníci	10 000
generálové	do 50
celkem	600 000

Tab. 6: Snížení počtu vojáků v záloze podle hodnostních sborů v letech 2007-2016

- Na základě očekávaného vývoje v letech 2007 až 2016 lze v době míru předpokládat, že:
- a) se nepatrně zvýší podíl žen na počtu vojáků v záloze, jako důsledku postupného zvyšování podílu žen na počtu vojáků ve služebním poměru vojáka z povolání,
 - b) dojde k nevýrazným změnám v hodnostním složení zálohy,
 - c) dojde ke změnám ve složení zálohy nejen podle jednotlivých vojenských odborností, ale i podle druhů vojsk a služeb,
 - d) dojde ke snížení počtu vojáků s novodobým výcvikem na cca 10 000 vojáků v záloze (v roce 2009 uplyne pět let od propuštění posledních vojáků ze základní nebo náhradní

- služby, novodobý výcvik bude pouze u bývalých vojáků z povolání do pěti let od skončení služebního poměru vojáka z povolání a u vojáků v aktivní záloze),
- e) u vojáků v záloze starších ročníků dojde vzhledem ke stále se zhoršujícímu životnímu prostředí ke změnám zdravotního stavu,
- f) dojde k celkovému snížení vojáků v záloze.

Podrobnosti odhadovaného úbytku zálohy ozbrojených sil České republiky v roce 2007 až 2016 jsou uvedeny v tabulkách č. 6 až 8.

ČVO	název ČVO	ČVO (odhad)
101	příslušníci štábů a jednotek mechanizovaného vojska	80 000
172	řidiči lehkých a středních automobilů	55 000
173	řidiči těžkých nákladních vozidel i se speciální nástavbou	22 000
107	příslušníci strážních útvarů a jednotek	19 000
601	odborníci pro linkové spojení a pro malé rádiové a radioreléové spojení	18 000
500	příslušníci ženijních, ženijních mechanizovaných, zatarasovacích, odtarasovacích a mostních útvarů	16 000
201	obsluhy tažených děl	15 000
860	vojenští zdravotníci	15 000
767	odborníci pro přípravu stravy	11 000
130	příslušníci štábů tankových útvarů a jednotek	10 000
ostatní	ostatní odbornosti [6]	339 000
celkem		600 000

Tab. 7: Snížení počtu vojáků v záloze podle čísla vojenské odbornosti (ČVO) v letech 2007-2016

skupina ČVO	název skupiny ČVO	skupina ČVO (odhad)
140-179	tanková a automobilní služba	128 000
101-125	mechanizované a výsadkové vojsko	101 000
600-669	spojovací vojsko	62 000
500-539	ženijní vojsko	36 000
180-224	dělostřelectvo	27 000
800-879	zdravotnická služba	23 000
400-459	vojenské letectvo	22 000
760-779	proviantní služba	21 000
720-739	silniční odbornosti	20 000
130-139	tankové vojsko	18 000
570-599	chemické vojsko	16 000
980-986	jiné speciální odbornosti	11 000
ostatní	ostatní druhy vojsk a služeb [7]	115 000
celkem		600 000

Tab. 8: Snížení počtu vojáků v záloze podle druhů vojsk a služeb (skupina ČVO) v letech 2007-2016

Podrobnosti odhadovaného složení zálohy ozbrojených sil České republiky v roce 2016 jsou uvedeny v tabulkách č. 9 až 11.

vojenská hodnost	vojenská hodnost v %
mužstvo	52,5
poddůstojníci	34,2
rotmistři	4,5
praporčíci	0,9
nižší důstojníci	7,0
vyšší důstojníci	0,8960
generálové	0,0040
celkem	100,00

Tab. 9: Vojáci v záloze podle hodnostních sborů v roce 2016

ČVO	název ČVO	ČVO v %
980	pracovníci bez odborné kvalifikace a vojenského výcviku [8]	14,97
172	řidiči lehkých a středních automobilů	8,97
107	příslušníci strážních útvarů a jednotek	7,75
101	příslušníci štábů a jednotek mechanizovaného vojska	7,72
173	řidiči těžkých nákladních vozidel i se speciální nástavbou	3,74
767	odborníci pro přípravu stravy	2,69
170	řidiči osobních automobilů	2,48
891	odborníci pro služební kynologii	2,01
601	odborníci pro linkové spojení a pro malé rádiové a radioreléové spojení	1,76
500	příslušníci ženijních, ženijních mechanizovaných, zatarasovacích, odtarasovacích a mostních útvarů	1,51
860	vojenští zdravotníci	1,40
130	příslušníci štábů tankových útvarů a jednotek	1,37
162	automechanici	1,14
201	obsluhy tažených děl	1,07
602	odborníci pro rádiové spojení a systémoví specialisté	1,02
ostatní	ostatní odbornosti [9]	40,40
celkem		100,00

Tab. 10: Vojáci v záloze podle čísla vojenské odbornosti (ČVO) v roce 2016

1.2 Aktivní záloha

K 1. lednu 2006 byl stanoven celkový limit 2600 vojáků v aktivní záloze. Skutečně bylo v roce 2006 tabulkami počtů plánováno 2544 vojáků v aktivní záloze. K 1. lednu 2007 byl stanoven celkový limit 3000 vojáků v aktivní záloze. Skutečně je v roce 2007 tabulkami počtů plánováno 2955 vojáků v aktivní záloze. Průměrná naplněnost plánovaných počtů v roce 2006 byla 43 %.

Průměrný věk vojáka v aktivní záloze je v současné době 37 let.

Usnesením vlády České republiky [11] je pro ozbrojené síly České republiky stanoven maximální limit 3000 vojáků v aktivní záloze. K 1. červenci 2007 bude tabulkami počtů plánováno 2952 vojáků v aktivní záloze.

skupina ČVO	název skupiny ČVO	skupina ČVO v %
140-179	tanková a automobilní služba	21,91
101-125	mechanizované a výsadkové vojsko	17,16
980-986	jiné speciální odbornosti	15,27
600-669	spojovací vojsko	7,94
500-539	ženijní vojsko	4,18
130-139	tankové vojsko	3,71
760-779	proviantní služba	3,70
180-224	dělostřelectvo	3,42
400-459	vojenské letectvo	2,99
880-899	veterinární služba	2,07
800-879	zdravotnická služba	2,04
300-359	protiletadlové raketové vojsko	1,68
670-699	vojenská zpravodajská služba	1,51
570-599	chemické vojsko	1,48
720-739	silniční odbornosti	1,36
360-379	radiotechnické vojsko	1,20
380-399	protiletadlové vojsko	1,14
ostatní	ostatní druhy vojsk a služeb [10]	7,24
celkem		100,00

Tab. 11: Vojáci v záloze podle druhů vojsk a služeb (skupina ČVO) v roce 2016

Státní občan České republiky nebo voják v povinné záloze může v míru dobrovolně převzít výkon branné povinnosti, pokud požádá o zařazení do aktivní zálohy dnem následujícím po dni, v němž dosáhne věku 18 let, na základě písemné žádosti podané příslušnému krajskému vojenskému velitelství.

Podmínkou zařazení do aktivní zálohy je zdravotní způsobilost občana nebo vojáka v povinné záloze, potřeba ozbrojených sil České republiky a uzavření dohody o zařazení do aktivní zálohy.

Při uzavírání dohod o zařazení do aktivní zálohy je kladen důraz na kvalitu vojáka v aktivní záloze před jejich kvantitou.

2. Druhy vojenské činné služby vojáků v záloze

2.1 Vojenské cvičení nebo výjimečné vojenské cvičení

Vojenskou činnou službou vykonávanou v míru je služba vojáka z povolání ve služebním poměru podle zvláštního právního předpisu, [12] vojenské cvičení nebo výjimečné vojenské cvičení vojáků v aktivní nebo povinné záloze.

Vojenské cvičení je přípravou vojáka v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil České republiky. Výjimečné vojenské cvičení vykonává voják v záloze, vyžadují-li to záchranné práce při živelních pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, životní prostředí nebo značné majetkové hodnoty.

Vojáka v aktivní záloze lze povolat na výjimečné vojenské cvičení na základě nařízení vlády České republiky, která svým nařízením stanoví počty vojáků v aktivní záloze a dobu, na kterou se povolají.

Vojáka v povinné záloze lze povolat na vojenské cvičení nebo výjimečné vojenské cvičení jen na základě jeho písemné žádosti.

V průběhu výcvikového roku vykoná minimálně jedno vojenské cvičení každý voják v aktivní záloze (v roce 2005 to bylo 1470 vojáků, z toho jedno vojenské cvičení vykonalo cca 30 % vojáků, dvě vojenská cvičení cca 25 % vojáků, tři vojenská cvičení cca 20 % vojáků, čtyři vojenská cvičení cca 10 % vojáků v záloze a pět a více vojenských cvičení cca 15 % vojáků povolaných na vojenské cvičení, v roce 2006 to bylo pak jen 1165 vojáků, z toho jedno vojenské cvičení vykonalo cca 14 % vojáků, dvě vojenská cvičení cca 25 % vojáků, tři vojenská cvičení cca 25 % vojáků, čtyři vojenská cvičení cca 11 % vojáků a pět a více vojenských cvičení cca 25 % vojáků povolaných na vojenské cvičení).

Vojáci v povinné záloze konají vojenské cvičení ojediněle, zpravidla z důvodu sportovní reprezentace Armády České republiky na mezinárodních soutěžích (v roce 2005 se jednalo o sedm vojáků, v roce 2006 pak o tři vojáky).

Institut výjimečného vojenského cvičení nebyl dosud v praxi využit.

2.2. Mimořádná služba

Vojenskou činnou službou vykonávanou za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu je mimořádná služba.

Mimořádnou službu vykonává voják na vojenském cvičení, na výjimečném vojenském cvičení nebo ve služebním poměru vojáka z povolání ode dne vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Voják v záloze vykonává mimořádnou službu ode dne nástupu k vojenskému útvaru, vojenskému zařízení nebo vojenskému záchrannému útvaru na základě povolávacího rozkazu nebo veřejné vyhlášky anebo na základě mobilizační výzvy.

3. Odvodní řízení

V odvodním řízení bude za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu rozhodováno o schopnosti nebo neschopnosti státního občana České republiky vykonávat vojenskou činnou službu.

Počty státních občanů České republiky povinných podrobit se odvodnímu řízení podle ročníků narození nebo podle jejich odborné kvalifikace stanoví vláda České republiky svým nařízením podle potřeb ozbrojených sil České republiky. [13]

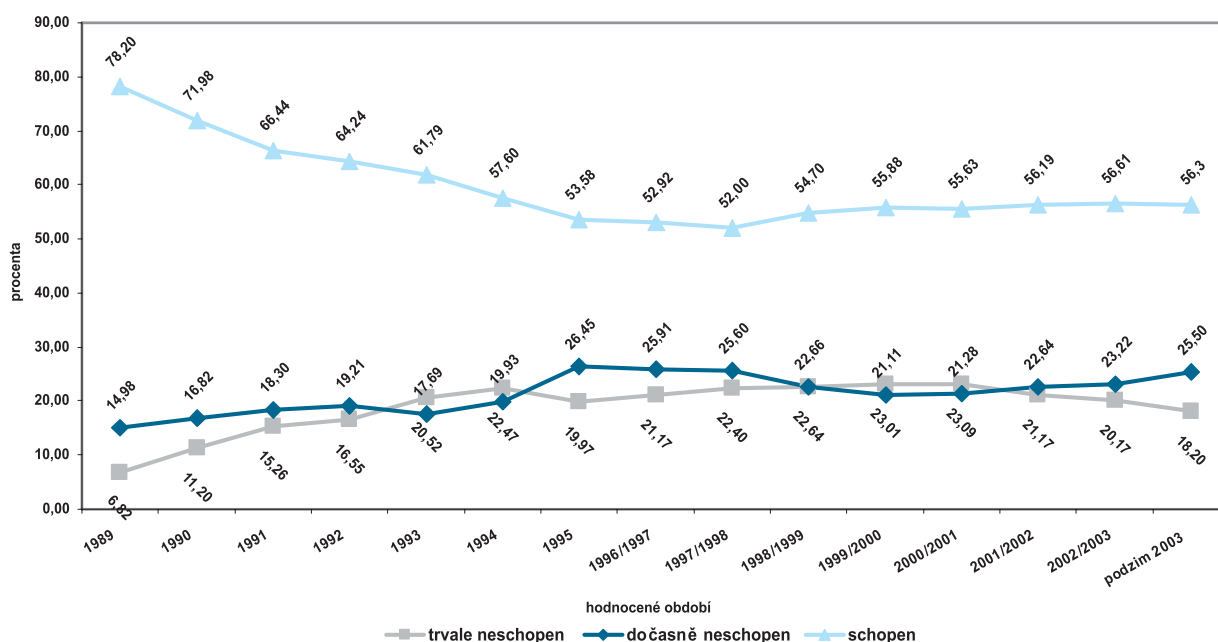
Základním podkladem pro realizaci odvodního řízení je dotazník jehož součástí jsou údaje o zdravotním stavu státního občana České republiky zjištěné na základě preventivní prohlídky provedené v příslušném období podle zvláštního právního předpisu. [14] Schopnost k výkonu vojenské činné služby se posuzuje při lékařské prohlídce podle potřeby doplněné o odborné vyšetření.

Výjimky z povinnosti dostavit se k odvodnímu řízení mají:

- a) poslanci a senátoři Parlamentu ČR, členové vlády, soudci Ústavního soudu, prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu, občané ve funkcích s diploma-

- tickými a konzulárními výsadami a imunitami a ředitelé krajských úřadů se po dobu výkonu funkce k odvodnímu řízení nepovolávají,
- b) státní občan České republiky nebo voják, který v bezpečnostním sboru vykonává službu podle zvláštního právního předpisu, [15] se po dobu trvání tohoto poměru k odvodnímu řízení nepovolává,
- c) těhotná žena a žena nebo osamělý muž, kteří pečují o dítě ve věku do 15 let, se k odvodnímu řízení nepovolávají.

Přehled odvodovosti v letech 1989 až 2003 je uveden v grafu 1. [16]

Graf 1: Odvodní řízení 1989 – podzim 2003

Odhad počtu státních občanů České republiky, které by bylo možno povolat k odvodnímu řízení podle ročníku a místa narození v roce 2006 až 2016 je uveden v tab. 12.

K odvodnímu řízení podle odborné kvalifikace se předpokládá povolat především ty státní občany České republiky, jejichž odbornou kvalifikaci nelze v krátkém časovém období získat z jiných zdrojů. V současné době se jedná především o střední zdravotnický personál.

Poslední povinné odvodní řízení s branci bylo prováděno v dubnu roku 2004. Výsledky tohoto odvodního řízení jsou neúplné, neboť odvodní řízení neproběhlo u všech územních vojenských správ a se všemi státními občany České republiky povinnými se odvodního řízení zúčastnit a byly výrazně ovlivněny negativní mediální kampaní namířené proti potřebě konat tato odvodní řízení.

Pro odhad očekávaných výsledků odvodního řízení jsou použity výsledky odvodního řízení konaného u územních vojenských správ v roce 2003 (jarní a podzimní odvodní řízení) uvedené v tab. 13.

Počet státních občanů České republiky, který bude možno povolat k odvodnímu řízení, byl snížen o předpokládanou úmrtnost do věku 18 let (snížení počtu narozených státních občanů České republiky o 3,76 %).

Odhad očekávaných výsledků odvodního řízení je uveden v tab. 14.

ročník narození	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
dovršení 18 let	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Praha	13 231	12 722	13 010	13 946	11 944	11 557	10 329	9 470	8 842	8 967	9 026
Středočeský kraj	13 484	13 195	13 259	13 147	12 609	12 468	10 852	10 044	9 386	9 647	9 529
Jihočeský kraj	8 018	7 935	8 164	8 039	7 450	7 455	6 745	6 040	5 553	5 649	5 612
Plzeňský kraj	6 904	6 942	6 886	6 666	6 107	6 304	5 654	4 975	4 732	4 616	4 693
Karlovarský kraj	4 192	4 022	4 005	4 044	3 689	3 772	3 409	3 081	2 756	2 811	2 925
Ústecký kraj	11 231	10 689	10 734	10 726	10 156	10 491	9 163	8 199	7 781	7 785	7 939
Liberecký kraj	5 703	5 528	5 607	5 561	5 319	5 244	4 544	4 166	4 039	3 951	3 975
Královéhradecký kraj	6 957	6 894	6 838	7 072	6 645	6 582	5 747	5 230	5 019	5 021	4 989
Pardubický kraj	6 748	6 408	6 550	6 535	6 438	6 235	5 404	4 968	4 648	4 783	4 747
kraj Vysočina	7 036	6 759	7 100	6 822	6 618	6 633	5 806	5 237	4 862	4 919	4 863
Jihomoravský kraj	14 459	14 067	14 322	14 404	13 544	13 656	11 796	10 387	9 838	9 748	9 779
Olomoucký kraj	8 568	8 318	8 515	8 324	7 878	7 699	6 875	5 992	5 679	5 742	5 695
Moravskoslezský kraj	18 205	17 363	17 862	17 291	16 042	15 874	14 029	12 666	12 072	11 876	11 589
Zlínský kraj	7 931	7 514	7 712	7 777	7 266	7 055	6 226	5 642	5 239	5 142	5 174
celkem	132 667	128 356	130 564	129 354	121 705	121 025	106 579	96 097	90 446	90 657	90 535
průměr na kraj	9 476	9 168	9 326	9 240	8 693	8 645	7 613	6 864	6 460	6 476	6 467

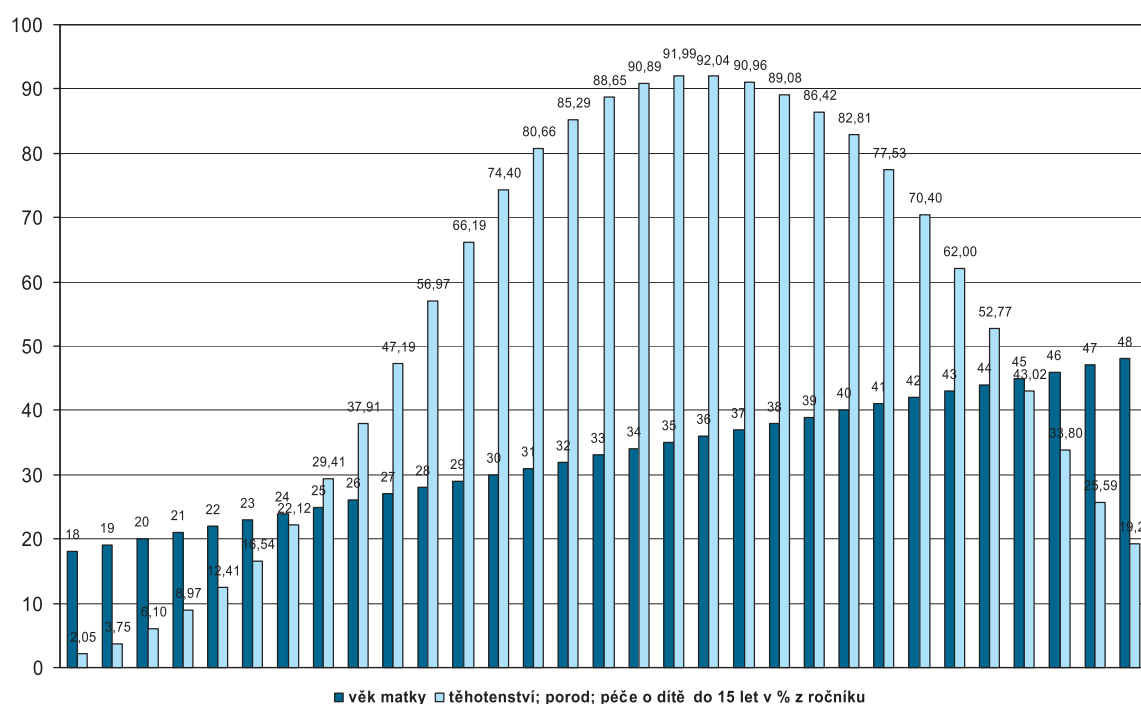
Tab. 12: Odhad počtu osob povinných odvodnímu řízení podle ročníku a místa narození v roce 2006 až 2016

ročník narození	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
dovršení 18 let	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
poř. čís. [18]											
1.	127 679	123 530	125 655	124 490	117 129	116 474	102 572	92 484	87 045	87 248	87 131
2.1	24 214	23 427	23 830	23 609	22 213	22 089	19 453	17 539	16 508	16 547	16 524
2.1.1	9 527	9 218	9 376	9 289	8 740	8 691	7 654	6 901	6 495	6 510	6 502
2.1.2	69	67	68	67	63	63	55	50	47	47	47
2.1.3	1 118	1 081	1 100	1 090	1 025	1 020	898	810	762	764	763
2.1.4	1 696	1 641	1 670	1 654	1 556	1 548	1 363	1 228	1 157	1 159	1 158
2.1.5	1 560	1 508	1 535	1 521	1 431	1 423	1 253	1 130	1 063	1 066	1 064
2.1.6	7 614	7 367	7 493	7 424	6 985	6 946	6 117	5 515	5 191	5 204	5 195
2.1.7	2 630	2 545	2 588	2 564	2 413	2 398	2 113	1 905	1 793	1 797	1 795
2.2	103 465	100 103	101 825	100 881	94 916	94 385	83 119	74 945	70 537	70 701	70 607
2.2.1	1 982	1 918	1 951	1 933	1 818	1 808	1 592	1 436	1 351	1 355	1 353
2.2.2	101 482	98 185	99 874	98 948	93 098	92 577	81 527	73 509	69 186	69 346	69 254
2.2.2.1	31 183	30 170	30 689	30 404	28 606	28 446	25 051	22 587	21 259	21 308	21 280
2.2.2.2	25 348	24 524	24 946	24 715	23 254	23 124	20 364	18 360	17 281	17 321	17 298
2.2.2.3 [19]	44 952	43 491	44 239	43 829	41 238	41 007	36 112	32 562	30 646	30 717	30 676
2.2.2.4											

Tab. 14: Odhad výsledků odvodního řízení

poř. čís.	informace	rok 2003 (počet)	rok 2003 (v %)
1.	počet povolaných	105 442	100,00
2.1	nedostavilo se	19 997	18,96
2.2	dostavilo se	85 445	81,04
2.1	nedostavilo se:	19 997	18,96
2.1.1	• nedoručen povolávací rozkaz	7 868	7,46
2.1.2	• odmítnutí převzetí povolávacího rozkazu	57	0,05
2.1.3	• nemoc, úraz	923	0,88
2.1.4	• výkon vazby, trestu	1 401	1,33
2.1.5	• pobyt v zahraničí	1 288	1,22
2.1.6	• neznámý pobyt	6 288	5,96
2.1.7	• jiný důvod	2 172	2,06
2.2	dostavilo se:	85 445	81,04
2.2.1	• odvodní řízení neukončeno	1 637	1,56
2.2.2	• odvodní řízení ukončeno	83 808	79,48
2.2.2	odvodní řízení ukončeno:	83 808	79,48
2.2.2.1	• odveden – schopen „A“	25 752	24,42
2.2.2.2	• odveden - schopen ne pro „B“	20 933	19,85
2.2.2.3	• odvod odročen – dočasně neschopen [17]	21 383	20,28
2.2.2.4	• neodveden – trvale neschopen	15 740	14,93

Tab. 13: Odhad výsledků odvodního řízení

Graf 2: Výjimky žen z branné povinnosti – odvodní řízení, mimořádná služba

4. Výjimky žen z povinnosti dostavit se k odvodnímu řízení a vykonávat mimořádnou službu

V souladu s požadavkem na rovný přístup a rovné zacházení se všemi státními občany České republiky, podléhají branné povinnosti i ženy.

Právní předpis stanovuje pro těhotné ženy a ženy pečující o dítě ve věku do 15 let úlevy ve formě výjimky z povinnosti dostavit se k odvodnímu řízení a vykonávat mimořádnou službu. [20]

Odhad výjimek žen z povinnosti dostavit se k odvodnímu řízení a vykonávat mimořádnou službu s porovnáním k ročníku narození ženy je znázorněn v grafu 2.

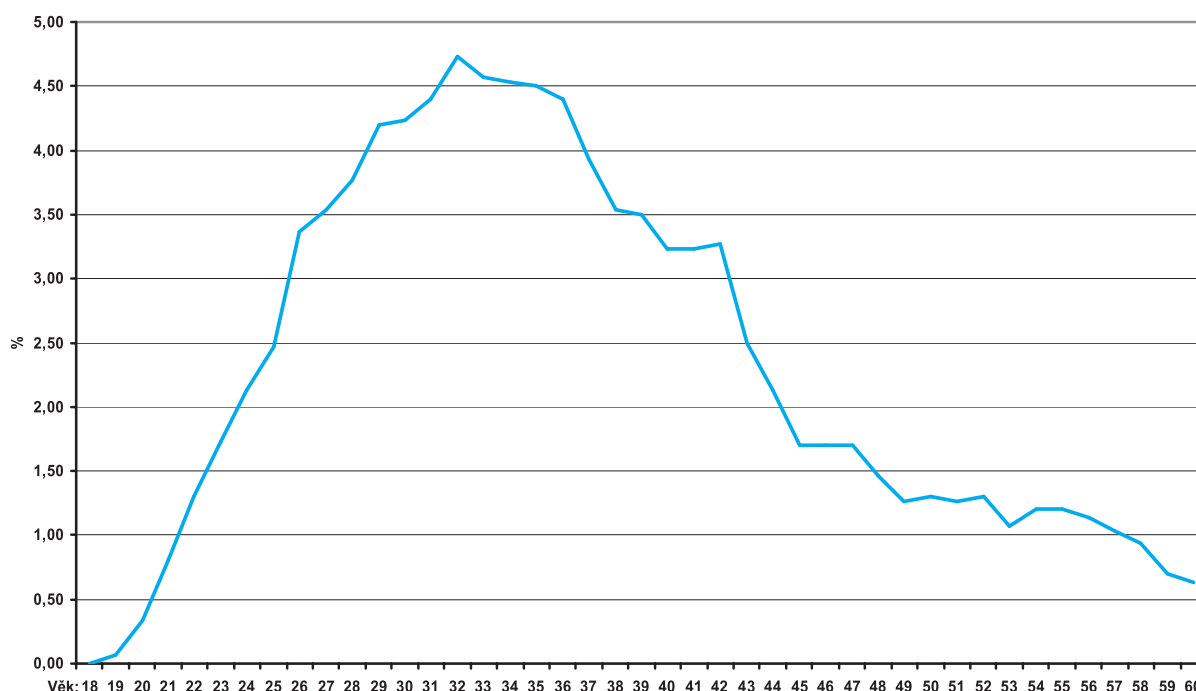
5. Výjimky příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů z povinnosti dostavit se k odvodnímu řízení a vykonávat mimořádnou službu

V návaznosti na složení ozbrojených bezpečnostních sborů podle fyzického věku, lze v návaznosti na vládou České republiky stanovených počtech těchto sborů za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu předpokládat úbytek nejvhodnějších vojáků v záloze pro doplnění ozbrojených sil České republiky.

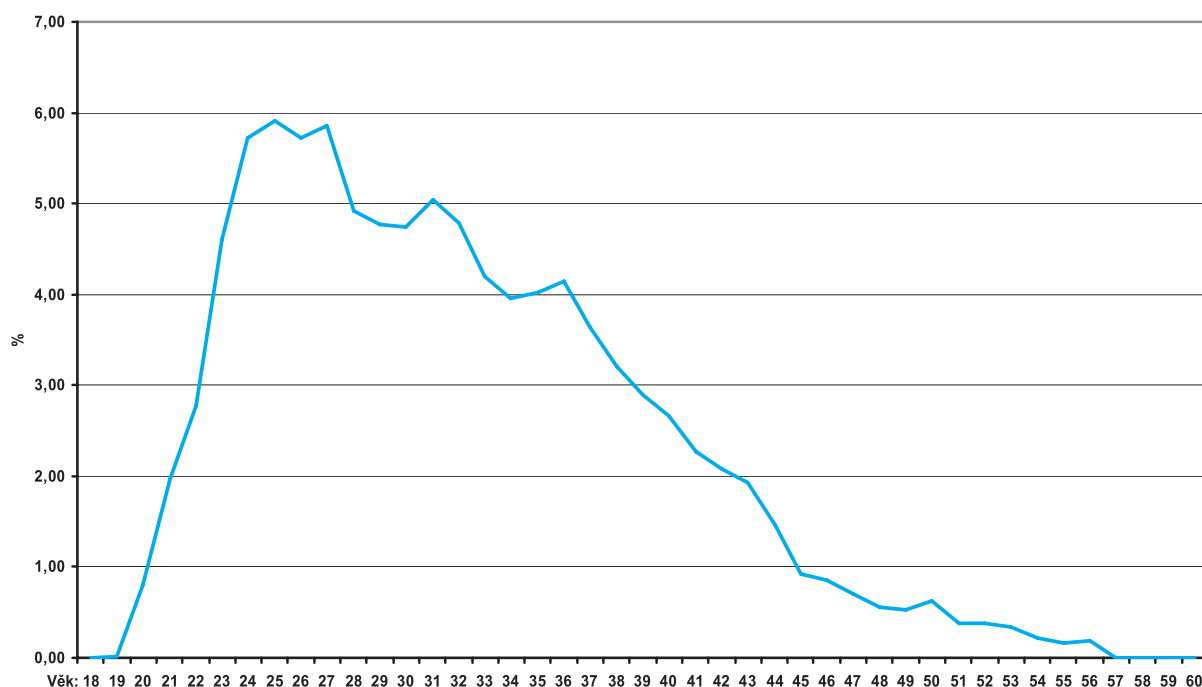
Požadavky na doplňování ozbrojených bezpečnostních sborů (např. Policie České republiky, Vězeňská služba České republiky, Justiční stráž apod.) v míru současně ovlivňují, z důvodu obdobných podmínek pro vznik služebního poměru příslušníka ozbrojeného bezpečnostního sboru s podmínkami pro vznik služebního poměru vojáka z povolání, plnění stanoveného rekručního cíle pro doplnění ozbrojených sil České republiky vojáky ve služebním poměru vojáka z povolání.

Odhad složení ozbrojených bezpečnostních sborů podle věku je znázorněn v grafu 3.

Složení ozbrojených sil České republiky podle věku k 31. prosinci 2005 je znázorněno v grafu 4.

Graf 3: Složení ozbrojených bezpečnostních sborů podle věku

Graf 4: Složení ozbrojených sil České republiky podle věku (vojáci z povolání)

6. Zproštění výkonu mimořádné služby

Vojáka v záloze, u něhož je v důležitém zájmu bezpečnosti České republiky, aby mohl dále vykonávat své civilní zaměstnání, lze zprostit výkonu mimořádné služby. [21]

Branným zákonem stanovená možnost zproštění výkonu mimořádné služby může ovlivnit výši a kvalitu zálohy ozbrojených sil České republiky.

Ministerstvo obrany předpokládá, že požadavek na zproštění výkonu mimořádné služby se bude týkat zejména vojáků v záloze starších ročníků narození, které nelze nahradit určením fyzických osob k pracovní povinnosti. [22] Z toho důvodu se nepředpokládá, že by zásadním způsobem ovlivnilo doplňování ozbrojených sil České republiky vojáky v záloze za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Z důvodu potřeby některých zaměstnavatelů a obcí zabezpečit důležité zájmy bezpečnosti České republiky bezprostředně po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, poskytují krajská vojenská velitelství [23] těmto zaměstnavatelům a obcím již v míru potřebnou součinnost.

7. Odmítnutí mimořádné služby

Voják v záloze může odmítnout vykonávat mimořádnou službu z důvodu svědomí nebo náboženského vyznání:

- do 15 dnů ode dne předání rozhodnutí o schopnosti státního občana České republiky vykonávat vojenskou činnou službu vydaného při odvodním řízení,
- do 15 dnů ode dne účinnosti vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Branným zákonem stanovená možnost odmítnout mimořádnou službu [24] může zásadním způsobem ovlivnit výši zálohy ozbrojených sil České republiky.

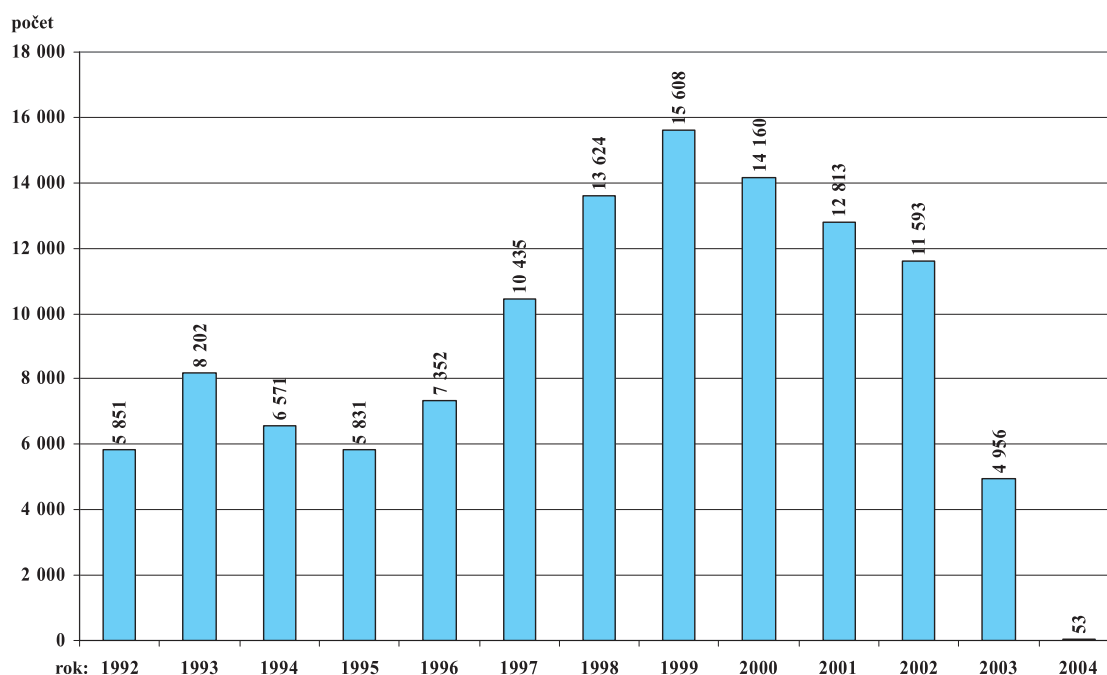
Na základě praktických zkušeností z realizace předcházejících právních úprav možnosti odmítnutí výkonu vojenské činné služby, [25] lze předpokládat, že do 15 dnů ode dne pře-

dání rozhodnutí o schopnosti státního občana České republiky vykonávat vojenskou činnou službu vydaného při odvodním řízení, odmítne výkon mimořádné služby minimálně cca 16 % odvedených vojáků v povinné záloze. V návaznosti na politicko-vojenskou situaci po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, lze předpokládat i **výrazně vyšší procento odmítnutí mimořádné služby.**

Možnost odmítnutí výkonu mimořádné služby vojáky v záloze do 15 dnů ode dne vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu nelze objektivně posoudit. Pro stanovení prognózy nejsou praktické zkušenosti. Lze však předpokládat, že i v tomto případě výši podaných prohlášení o odmítnutí mimořádné služby ovlivní politicko-vojenská situace po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Jediným praktickým příkladem vlivu odmítnutí výkonu vojenské činné služby na stav ozbrojených sil a schopnost jejich obranné činnosti je rok 1990, kdy po umožnění odmítnutí výkonu základní nebo náhradní služby i v jejím průběhu, poklesly početní stavy vojáků v základní (náhradní) službě v celých ozbrojených silách až na cca 15 až 20 % plánovaných počtů.

Přehled počtu prohlášení o odmítnutí výkonu vojenské činné služby v letech 1992 až 2004 je uveden v grafu 5. [26]

Graf 5: Civilní služba 1992–2004

Použitá literatura:

- [1] Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
- [2] Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.
- [3] Zákon č. 73/1990 Sb., o civilní službě.
- [4] Zákon č. 18/1992 Sb., o civilní službě, ve znění pozdějších předpisů.
- [5] Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.
- [6] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).
- [7] Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon) ve znění pozdějších předpisů.
- [8] Vojenská strategie České republiky, Praha 2004.
- [9] PAVLÍČEK, V. a kolektiv. Ústavní právo a státověda. Linde: Praha, 2003.
- [10] Severoatlantická smlouva. Příručka NATO, Brusel 1999.
- [11] Vojenský výkladový slovník vybraných operačních pojmů. Pomůcka, Vyškov, 2005.